

Povijesni zbornik, godišnjak za kulturu i povijesno naslijeđe, broj 5, godina IV, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku / Filozofski fakultet – Udruga povjesničara Slavonije i Baranje, Osijek, 2012., 159 str.

U 2012. godini izašao je peti broj *Povijesnog zbornika, godišnjaka za kulturu i povijesno naslijeđe* u ediciji Sveučilišta J. J. Strossmayer u Osijeku i Udruge povjesničara Slavonije i Baranje Filozofskog fakulteta također u Osijeku. Ovogodišnje izdanje sadrži ukupno šest članaka povijesne tematike koji obuhvaćaju razdoblje od srednjovjekovne do moderne povijesti, te rubriku *Prikazi* na ukupno 159 stranica.

Lovorka Čoralić u prvom članku “Zadarski patricij Šimun Nassi – pukovnik hrvatskih konjanika u mletačkoj vojsci (početak 18. stoljeća)” (7-31) na osnovu arhivske građe pohranjene u središnjoj mletačkoj državnoj pismohrani i u Zadru istražuje vojno djelovanje i karijeru zadarskoga plemića Šimuna Nassija. Autorica detaljno prikazuje Nassijevo napredovanje u vojnoj karijeri te podrobno analizira sastav njegove pukovnije. Prilog članku su objavljeni prijepisi vojnoga ljudstva u Nassijevim četama iz 1711., 1714. i 1718. godine.

Problematiku tipologije srednjovjekovnih gradskih naselja s područja današnje središnje i istočne Slavonije i Srijema obrađuje Danijel Jelaš u radu “Tipologija srednjovjekovnih gradskih naselja u donjem međurječju Drave i Save” (33-50). Autor nastoji povezati terminologiju koja se javlja u izvorima s tipskim razlikama među naseljima uz kritički osvrt na tradicionalnu podjelu na gradove i trgovišta prema pravnom i pojmovnom kriteriju. Na kraju su prikazani tipološki modeli A. Kubinyja i N. Budaka te samoga autora.

Na primjeru vjerskih procesija i hodočašća, Slađana Josipović Batorek obrađuje odnos komunističkih vlasti u Jugoslaviji prema vjerskoj praksi na području Đakovačke i Srijemske biskupije polovicom 20. stoljeća, u radu “Vjerske procesije i hodočašća u Đakovačkoj ili Bosanskoj i Srijemskoj biskupiji u svjetlu crkveno-državnih odnosa od 1945. do 1960. godine” (51-75). U uvodnom dijelu autorica daje uvid u glavne ideološke i političke aspekte crkveno-državnog sukoba u Jugoslaviji nakon 1945. godine, potom u središnjem dijelu raščlanjuje okolnosti i problematiku održavanja vjerskih procesija i hodočašća.

U članku “Vladislavci (Lacháza) sredinom 19. stoljeća” (77-97) Denis Njari po prvi puta donosi podatke o osnutku naselja Vladislavci. Analizom matičnih knjiga rođenih, vjenčanih i umrlih iznosi osnovna demografska kretanja u Vladislavcima sredinom 19. stoljeća, rekonstruira popis stanovnika po kućnim brojevima te analizira prvi katastarski plan.

Duško Marušić daje bolji uvid u sukob Francuske i Engleske na američkom tlu kao posljedicu nastojanja učvršćivanja kolonijalnih pozicija u prilogu “Englesko-francuski sukob u Americi tijekom Sedmogodišnjeg rata” (99-118). Sukobi europskih sila vodili su se tokom Sedmogodišnjeg rata u Europi, Aziji i Americi te na tlu Afrike.

Djelovanje Hrvatskoga sabora nakon povratka ustavnoga uređenja 1861. godine kao i djelovanje središnje osobe na zasjedanju potonjeg Sabora – biskupa J. J. Strossmayera, rekonstruira Stjepan Sršan u radu “Povratak ustavnog poretka u Hrvatskoj 1860. godine i politički stavovi biskupa Josipa J. Strossmayera do kraja 1862. godine – za 150. obljetnicu višestranačkog rada Hrvatskog sabora” (119-133).

Povijesni zbornik zaključen je rubrikom *Prikazi i recenzije* (137-151) koja sadrži pet prikaza i recenzija važne literature (knjiga, časopisa, objavljene građe) iz područja crkvene, vojne, demografske te političke povijesti.

Ana Biočić